

74

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. Δεσ. III, 74 / 1970

A!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

19 Ιανουαρίου / 24 Φεβρουαρίου 1970

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤ. ΕΚΠ/ΣΕΩΣ
Γ' ΠΕΡΙΦ. ΛΑΡΙΣΗΣ

ΕΠΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ

Αριθ. Πρωτ. 867

Εν Λαρίση τῇ 13ῃ Ἀπριλίου 1970

Π ρ ό ς

✓ Τὴν Ἀγαθμίαν Ἀθηνῶν
Κέντρον Ἑρέυνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
Ἀναγνωστοπούλου 14
Εἰς Ἀθήνας (Τ.Τ.136)

Σχετ. Ι29/19-Ι-1970 ἡμέτερον.

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσωμεν ὑμῖν συνημμένως,
ἀφ' ὧν τὰ συμπληρωμένα εἶναι πέντε (25) ἀντίτυπα
τοῦ βιοσταλέντος ἡμῶν Ἐρωτηματολογίου διὰ Γεωργικά
Ἐργαλεῖα, διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς.-

Ὁ Ἐπιθεωρητὴς

ΣΥΜΙΟΣ ΖΕΡΒΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γ' ΕΚΠΑΙΔ. ΠΕΡ. ΛΑΡΙΣΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΛΑΡΙΣΙΩΝ

Αρ. Π. Γ. 1978

42

Προς

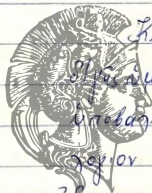
Τόν κ. 'Επιθεωρητήν Δημοτ. 'Εκπαιδείας

Γ' Περιφέρειας Λαρίσης

Λάρισα

1ον Σεπτεμβρίου τῆ 27-2-1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Κατόπιν τῆς ἀπ' ἀριθ. 129/19-1-70
Πρωτοκόμην ταύταν τῶν τιμῶν καὶ
ἀποβάντων ἀπὸ, ἐπιμελητῆρος, ἐρωτηματο-
λογίου διὰ φεωρητικῆς ἐξαγωγῆς τῶν Πεντα-
'ετησίων 'Ελληνικῆς Λαογραφίας καὶ Δια-
δυσίας Ἀθηνῶν, δόσως ἐμπλεωθῆρα-
μένον καὶ διὰ τὰ ἀποδ' ἄρας.

0

Μέχρι τοῦ ἀρχείου

ΔΗΜ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
ΔΙΔΑΚΤΗΣ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *Θεσπρία*.....
 (παλαιότερον ὄνομα: *Θεσπρία!*.....), Ἐπαρχίας... *Τιρναβ.*...
 Νομοῦ... *Λαρίβυς*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Συμφήριος*
Βασιλειάδης..... ἐπάγγελμα *διδάκμαχος*.....
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *25^η Μαρτίου 41 - Τιρναβ.*...
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *3 ἔτη*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... *Μάρμας Βαβίλειος*.....
 ἡλικία... *24*..... γραμματικαὶ γνώσεις... *Γ' Δημοτικῶν*
 τόπος καταγωγῆς... *Θεσπρία*.....

β) *Μάρμας Πότμος 73 ὁ πατὴρ Θεσπρία*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκήν ποιμνίων; *Διὰ σποράν ἔσαν αἱ θέσεις Γιαμῆς Λιτάνου Θεσπ.*
Βερνίου, Γιοῖμιο καὶ Καρὰ Γυμνῆ. Διὰ βοσκῆν αἱ μεριάδαι Κοκκῆν καὶ
Θεσπ. Μαροῖνα.
 Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσογτο κατὰ χρονικά διαστή-
 ματα; *Πάντες χωρισταὶ αἱ ἀγροτικαὶ περιοχαί.*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *Αἱ περιοχαὶ*
διὰ βοσκῆν ἀνήκον εἰς τὴν Κοινότητα καὶ διὰ σποράν εἰς τοὺς
χωριστοὺς.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του; *Ὁ πατὴρ διατηρ. εἰς ἀπὸν τὴν περιουσίαν, αὐτὴ*
διανέμεται μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τοὺς υἱοὺς του.

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ;

.. εἰς ἀμφοτέρας

2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχναι) ασχολούνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ;

Μαθητά

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εις αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ;

.. ἐργάζοντο ὡς ἄτομα ἐπίσει εἰ καὶ με' οὐλοῦντων ..

εἰς οἰκογένειάν των

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὔτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)

Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ...

Ἐργάζοντο χονδρικοῦ ἀργείου καὶ ἐπιχειρηματίαι. Θέσις αὐτῶν ἦτο ἐκ τῶν ἀνω ἐργάζοντο ἢ τὰ καμπίστον

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; καὶ ἐν χρῆματι καὶ ἐν εἶδος

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερισμὸν τὸ ἀλώνισμα, τὸν πρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὔτοι ; ἦσαν ἀνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ἐποχικῶς ἐχρησιμοποιοῦντο ἄνδρες καὶ γυναῖκες ὡς ἐργάται καὶ μὴ χίρια ἀπὸ τῶν ἰσθμίων τῶν ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν εἰς 10 ὄρχ. καὶ γυναικῶν 4-5 ὄρχ.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

- οὐκ ἐχρησιμοποιοῦντο

6) α) Οί νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

.. εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ χωρίου

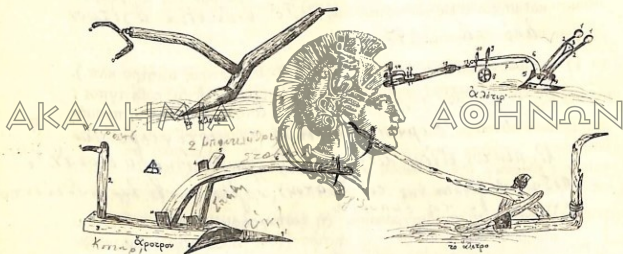
β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται

ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ὡς ἐργάται .. διὰ τὰς ἀνάγκας λαοῦ εἰδούς

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *ὑποὶ τοῦ 1924.*

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ .. *ὑποὶ τοῦ 1918.*

- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον ..
*Ἐπισκοπ. Γεωργός. Ἐπαρμ. Θεσσαλ. Διάφορα. Σέλα
 κατάλληλα διατὸ ξαλαρέτρον καὶ ἔλιπτα τοῦ
 ματεωμελάσην... ὁ ἕδος.*
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχαν (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. (*ἄροτρον ἀστρ. ἐρωσιματολογία*)

1. Χειραλάβω	6. βταβαρι	11.
2.	7. Συρόν	12.
3. Κοντοῦρι	8.	13.
4. Μασαλιθῆρη	9. ἄχι	14.
5. Σπάθη	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησιν).

- 4) Τò ύνι. Τò ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιäs μορφής διά τήν άροτρίασιν όλων τών ειδών τών χωραφιών ; δηλ. τών χωματερών (λιβάδια, κήποι) και τών πετρωδών. - Ίχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τò έν χρήσει ύνι (ή τὰ έν χρήσει, εάν είναι διαφόρων τύπων) και σημειώσατε τήν χρήσιν εκάστου.

Τò ύνι... τῶν ξυλίνων άρότρων κτλ. μιäs μορφῆς διὰ τὴν άροτρίασιν... όλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν... πετρωδῶν... άριθμῶν... διήμερον κοινῶν... ἐπὶ τῶν ξυλίνων... ἐν αὐτῶν χωρίων

ύνι

- 5) Ποιον τò σχήμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου... ἐπὶ... φορημῆτος

ἀνοίξις... εὐκατασκευασμένη... ἐκ ξύλου ἢ αἰθέρου... ἐπὶ τῶν ξυλίνων

- 6) Ήτο (ή είναι) κατασκευασμένη εκ ξυλου ή αιθήρου... ἐπὶ τῶν ξυλίνων

- 7) Ἔργαλεία διά τήν κατασκευήν και επιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

...δυσκάρνι... άρίδι... σκεπάρνι... άρνάρι... ξυλοφάι... κλπ.

πριόνι

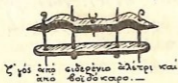

άρίδα

πριόνι ή ξυλοφάι (άρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Καὶ ἄρκαζ βόε. ζευγα. ἵπποι. καὶ ἡμίονοι.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *Ἀλλοτε. δύο. καὶ ἀρκαζ, ἐξ. ἄρκαζοζω. τὰ ἐδάφους*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Πάντοτε ἀναγκαῖος:.....*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογράφησατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευγες, πιζεύλια κλπ.).

ΕΚΔΩΚΤΕΡ. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ. Κ. ΦΑΡΜΑΚ. ΔΕΡΜΑΤΟΛ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευγῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *ὡς τὰ ἀνωτέρω τοῦ βιβλίου ἐρώτησι.*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *φραβιχά*

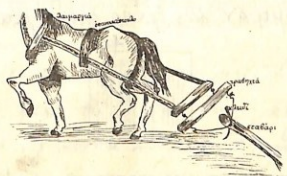
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου;

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζεψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Μὲ δύο φραβιχά καὶ ἓνα φραγαμῶρι καὶ ἄλλο ποιοθεῖ τὸ ἄροτρον. 6 -

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την όποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῆ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον,

Ἄραξα ἢ βυκεύ· ὀνομάζεται εἰ χαμότρακ. ἢ τὰ ἄνιά, ἢ μεγαθάρια, τὰ τραβηχτά, τὸ βαμάρ μ.φ.π.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποία ἢ συνηθεῖα εἰς τὸν τόπον σας

Ὁ ἰδιουκτήης ἢ ὁ χρονοκτοῦχος

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Δέντρον τὰν ἰνῶν τῶν ἀροδίνων εἰς ζεύγος μετ' ἐπιπέδου καὶ τοῦ ἄροτρον καὶ ἔπειτα ἀρχίσουν τὸ ὄργωμα.....

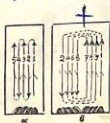
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. Τομεθετῶν τὰ χαμότρακ, προδίνων τὰ φαγγάρια εἰς ἀγκυλῆ καὶ ἔπειτα μετ' ἀνιῶν εἰς ἄροτρα.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετ' ἰνῶν, τοῦ ὁποῦ τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). Μετ' ἀνιῶν εἰς ἄροτρα καὶ ἄνιά ἐπίστε δι' αὐτὰ εἶτα καὶ ἀρχίνα.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὄργωνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακίαι) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

... Παλαιότερον ὡς εἰς αὐτὸ σχέδιον α. ἔργωμα.
 (Σχεδιάγραμμα α.)

- ἢ ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);
 ... Σήμερον ὡς εἰς αὐτὸ σχέδιον β.

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωριδᾶς (δηλ. σπορᾶς ἢ σποριάς, ντάμις, αἰασιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

... γίνεται εἰς σποριάς.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακίαν;
 ... ἐμάνεα. ἐπαριὰ. ἐχωρίζετο μὲ αὐλακίαν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον;

... ὅταν χερσίζομεν.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

... Πλαγίως.

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σπορᾶς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *Πακτός, εἰδούς*

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Πηλαιότερον 3 ὄργωματα ἴσως ἀπὸ αὐτῶν Ἰπποφαικῆ, μέγρι, αὐ. σπορᾶς ἴσως ἐπίγειο, διβόλισμα, γύρισμα, καὶ σπορᾶς. Σήμερον δι' ἑνός (1) ὄργωματος καὶ σπορᾶς.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἄρχην, ἐφαρτίσμα καὶ καυτοβοήματα εἰς τὴν αἰά (καρτέρια) διὰ αὐτῶν ἀξίνων.

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῆ ἄσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

1 ἔτος. ἔχιστα καὶ δύο.

4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *διαφοροτρόπως*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ *δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .. *αὐτῶν*

Ἰσοκάλη

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

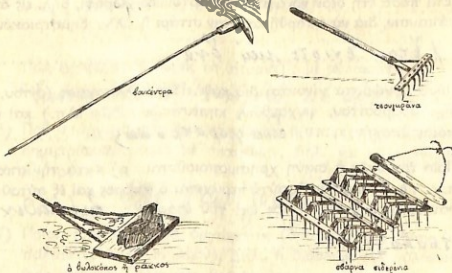
... ὄξ. ἀγ. κ. ἢ. μιντερί. μαι. ξύ. βροφ.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

Ναί, βάρνισμα.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

... Τρομαράνα. βέγρο. ἢ. μαι. βάρνα. β. κ. κ. ἢ. ἢ. ...
... Σ. ἢ. ἢ. ...

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

..... *αισθητή, τρυφή, εὐμαθιστίρι*

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

..... *Χαλκιδεὺς, κῆ, βαυβύ, ἐξ, καὶ διαφόρους ἐργα-*
εἶδους.

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὄσπριων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους

..... *τὰ γοιμόνια καὶ εἰς ἄλλο ἐδάφος, γραμμικῶν*
καὶ ἐναλλοῦται κῆ - ὄσπρ.

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ῥόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

..... *τὰ δειντερα καὶ γοιμόνια*

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως. *ἐφακίοντα ἐξ ἀρχαίων*

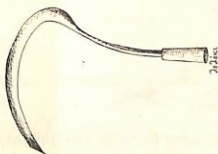
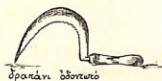
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

... Τὸ γεγέμι. καὶ τὸ ὀδοντωτὸ δρεπάνι ...

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Θὲν ἐψίβησαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). **Μαβ. α**...

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ὁ μαχάρι

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε· ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

... ἕως ἀνωτέρου ... ἔτσι θά γινῆ με ἀνε...
 δίσκ

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *7. ἔμ. κτ. ἔμ. φορ. ο.ν.*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ἢ ὄχι!*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτηρὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *20 - 30 ἑξατοετία*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;

οἱ ἴδιοι οἱ θεριεταὶ ἢ αἱ θεριετριαι

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Πολλὰ μαζὶ καὶ ὅριζ αὐτ' ἰδίαν αὐτεὶ θνην.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

δραμάτια.

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ;

θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Οἱ θερι-
σταὶ ἕκαστος ἐπὶ ἰδίᾳ χεῖρ᾽ αἰεὶ.
... φτωχὰ μέγα τῶνδε καὶ βορ' ἔλλαβε...

2) Πὼς ἠμείβοντο οὗτοι μετ' ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπήν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τρόπον σας ὀνομαστολογίαν)

ἠμείβοντο μετ' ἡμερομισθίον μετὰ παρο-
χῆς φαγητοῦ ἔτι καὶ μετ' ἀποκο-
πῆς (μορφῆς) καὶ (κοταροῦ)

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

καὶ οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες ἔφε-
ρον μαζί των ἓν ἀπτιμειμένον, εἰς ἑαυτοῦ
ἀπομύμετα ὄσπρια φρεσὶ δὲ δάματα φρεσὶ. Οἱ μὲν καὶ
αἱ δὲ ἔφερον καὶ ἐπὶ ἀπτιμειμένον μετὰ φρεσὶ δὲ
ἢ ἀπομύμενον τὸν ἴσον.

2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

.. δι' εὐνο. θεριεταί. καὶ ὁ τρίτος ὀνόματι. μαα.
 .. γ. λανγμῶ. δέκουν. τοὺς. στάχους. εἰς δεμάτια.
 .. μὲ. ἐν. μαλαμιάν. τοῖ. θερισμαμένον. εἴτα.
 .. αἰ. κριθῶς. μὲ. μετόλη. ἐπιθεξιόεντα. καὶ.
 .. τεχνικῆ. ματάρτιβι. οἱ θεριεταί. παραδίδαν.
 .. τῶς. χεριές. καὶ. ὁ μαα. λανγμῶ. τὰ δέκει....
 .. ἐν. δεμάτια.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποποθετοῦντο ;

.. Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ ὕψισμον συνεκεντρώνοντο.
 .. εἰς ἓν ἐπιπέδον τοῦ ἀγροῦ καὶ ἐποποθετοῦντο εἰς ὠριστῶς.
 (ὁποῦν. τὰ. ἔνι.) καὶ. πάντοτε. αἰ. στα. χ. α. ε. εἰρή. ...
 .. ἑνω. τε. ... εἰς. αἰ. ἐνω. τε. κριμῶν. μέρος. τῶν. τε. ἔνι. ...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

1920

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

..*ἐπὶ τὸ ἄροτρον γραμμικῶς*.....

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

.....*Μὲ... βλαπάνην ἢ μαι μὲ τὸ ἄροτρον*.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζεται παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπῆ, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ἡ διατροφή τῶν ζώων συνθίξεται μαι μὲ ξηρὰ χόρτα ἴσοι σανόν, τριφύλλι, βίκου κ.τ.λ. δι. Συμμαχικῶς ἐγένετο ὡς ἐξῆς: Πρὶν ὑφ' ἡμῶν ὁ κάρφος μαι ἐκτὸ ἀνοξείνου ἀράσινον τὸ φυτὸν ἐκλάπητο μαι ἐπεκρίνετο ἐκ τῶν ἀγρῶν, ἔπειτα μετεφέρθη εἰς αὐτὸ ἀποθήκην.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *ἀνὰ ἡδωσ. πῶν ἀνοξείν. (Μάϊος) μὲ ὑρέθων μαι νοτίαν* (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Μέσος μαρφορός

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

? ἐμ. τῶν... ἀγροῦ... (τ. βιρ. κ. ι. κ.). μ. ἐ. ἐ. φ. ἐ. ρ. ο. ν. ο. μ. ἐ.
ἀλάρα... εἰς... ἀ... ἀγρῶν. κ. ι. μ. αἰ... ἐ. ἐ. τ. ἐ. δ. ἐ. μ. ἄ. ρ. ι. α.
? ἐ. λ. ο. φ. ο. θ. ε. τ. ο. ὑ. κ. ο... εἰ... ἐ. ἐ. μ. ο. ν. κ. ι. ἐ... ..

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗ τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

? ἐ. μ. ο. ρ. ἔ. γ. ο... ἀγρῶν... μ. αἰ... ἀ. ὑ. ρ. χ. η. κ. α. ὑ. ρ. ι. ο. μ. ἄ. ρ. ι. α.
χώρος... ἐ. λ. ο. φ. ο. θ. ε. τ. ο. ὑ. κ. ο... ἀγρῶν... ἐ. μ. ο. ν. κ. ι. ἐ... δ. ἐ. μ. ο. κ. ι. ἐ... ..

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γενήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

? ἐ. λ. ο. φ. ο. θ. ε. τ. ο. ὑ. κ. ο... ..

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

? ἐ. λ. ο. ρ. ε... ἐ. λ. ο. ρ. ε... ἀγρῶν... μ. αἰ... ἀ. ὑ. ρ. χ. η. κ. α. ὑ. ρ. ι. ο. μ. ἄ. ρ. ι. α.
ἀ. ὑ. ρ. χ. η. κ. α. ὑ. ρ. ι. ο. μ. ἄ. ρ. ι. α... ἐ. λ. ο. φ. ο. θ. ε. τ. ο. ὑ. κ. ο... χ. ω. ρ. ἰ. ο. ν... ..

- 5) Τὸ ἄλῶνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

... ἴσως οἰκογένεια εἶχε ἀπὸ ἰδιωτῶν αὐτῶν ἀφῆκε.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλῶνισμα καὶ πότε λήγει ;

... ἀπὸ πρὸ 2500 ἰσθμίου ἔως 15 Ἀπριλίου αὐτοῦ.

- 7) Εἶδη ἄλῶνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλῶνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλῶνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

... Χωματάλῶνο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπίσκευάζεται τὸ ἄλῶνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἄλῶνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλῶνου : καθαρῖσμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)

... ἔσκευε ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἄλῶνισμοῦ με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλῶνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλῶνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

... ἴσως.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῶνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλῶνόςτυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλῶ-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.
 γέθηον τὰ δερμάτια περίξ τῶν ἀγωνίων καὶ ἐπὶ δύο ζῶα καὶ...
 ὅποια ἔβουρον τὴν ἀλωάνην καὶ ὁ ὄδυσος ἐκινῆται ἀνωγυρῶν...
 μετὰ τῶν ζῶων καὶ πρὸς ἀλωάνην (στῆλος μαθήματα καὶ πρὸς ἀλωάνην).
 μετὰ τῶν ζῶων καὶ πρὸς ἀλωάνην (στῆλος μαθήματα καὶ πρὸς ἀλωάνην).
 μετὰ τῶν ζῶων καὶ πρὸς ἀλωάνην (στῆλος μαθήματα καὶ πρὸς ἀλωάνην).
 μετὰ τῶν ζῶων καὶ πρὸς ἀλωάνην (στῆλος μαθήματα καὶ πρὸς ἀλωάνην).

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσης ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησην τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτα καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωανιοῦ ξύλινος στῆλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στήληρος, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γυρῆς», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

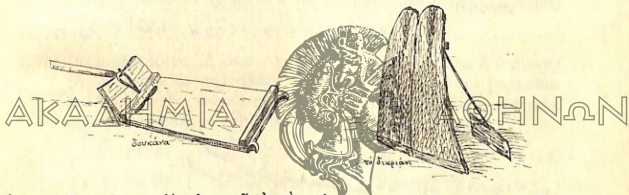
ὡς ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα ἀπὸ τῶν ζῶων καὶ ἵππων καὶ ὅποια ἔβουρον τὴν ἀλωάνην καὶ ὁ ὄδυσος ἐκινῆται ἀνωγυρῶν μετὰ τῶν ζῶων καὶ πρὸς ἀλωάνην (στῆλος μαθήματα καὶ πρὸς ἀλωάνην).

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνοστυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειῆς, αἱ ὅποια περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωανιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειῆς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

..Τ.ε.· ε.χ.η.μ.φ. Α.π.· ἐρμηνευτικὰ χροῖα.· σ.α. δουλκάνα.· λ. εἰς ἀπόθη-
μα.· ἐκρηγνυμένοι εἶπο.· διαί. ἀέν. ἀζηνκ.β.μό.κ.· ἀπ. δ.μ.μ.μ.μ.μ.μ.
αἰ.ν.· ὡ.σ.· μαί.· ἀπ. ὀβ.α.ρί.ω.ν.· ἴ.ε.ν.ο.μ.ά.μ.ε.τ.ο.· δ.ε.· ἀ.ζ.η.μ.ι.α.ν.γ.·

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π.·χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾶ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π.·χ. δουλκάνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἐπὶ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρια-
κὰ. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.·χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) Ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

(*) ἴ.ε.μ. ἀναρρο.μ.η.· ἢ ἀπάντημις δ. ἀνεγρ.φ.· εἰς τὸ μέρο·
αἰ.σ. ἀπάντημις. ε.')

20) Τό κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

... καὶ εἰς αὐτὸ ἀφῆνι ἀγγὰ καὶ ἐβλήθη αὐτὰς

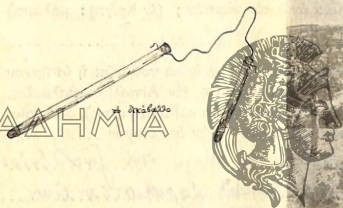
κόπανος εὐρομυλῆς

ξύλο καμουλάτο διὰ τὸ κρούεμα
 μικρῶν ἑσῶν δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ἑτάκω

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῆ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν;

... ἔως αὐτὸν βεβῆν αὐτὴν οἰκογενείαν

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

.. Μὰ εὐθὺς εἶπὶ αὐτὸ ἰδύμενος .. Τὰ ἐργήματα τὰ ἐξυμνήσαντο
 .. εἰς αὐτὸν ἀριθμῶσα αὐτὸν κερῶν .. Τὸ μωαδὶ αὐτῶν εἶπε
 .. ἐργῶν μου εἶπε .. ἅπαντες αὐτὸν μαρτυροῦντες .. ἅπαντες
 .. αὐτὸν δὲ χαροῦνται .. αὐτὸν δὲ ἀγαπῶντες ..

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

? Ἐτραγουδοῦντο μωαδὶ χαίματα τραγούδια ..

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωπιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 Ἐργαστήριον Ἑλληνικῆς Ἐθνογραφίας
 β. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλώνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ

.. ἔλαιαι .. οἱ θρινιόμενοι στάχυες ὑπερμάζονται
 .. θρινῶμα .. ἔχοντες μωαδαίους εἰς ἐργασίαν θινάκι
 .. ἐθάρνα .. ἢ παπαδιά .. παρεξηγηθῶσιν ἐργαλεῖα
 .. μωαδαί εἶπε αὐτὸν .. φοιτῶντες ..

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ ;
ΕΙΣ ΔΑΘΩΝΙΑΣ (ΔΧΝΡΩΡΑ) ΠΡΩΒΙΟΝΑΣ.
ΟΙΛΙΩΣ

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεταί) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...
Χεχωρίετο ὁ κορμίζος ἀγρό, καὶ ἔγω
λίετο χωρίον.

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..
Κατασκευάζεταί, πλέγμα ἐκ σταχύων
σὴν θύρῃ καὶ κοροδοτεῖται εἰς εἰκονοστάσιον

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φύλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..
Διὰ τὴν Στάχυον ὅτι ἐξ ἐπιπέδου εἰς
ἐν ἄλλο κρῖνον

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ υπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)
Ἐπομηνίαν, καὶ 25^η Μαρτίου

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;
1. Οὐρανὸν ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς Τυρίνης αὐτῶν Ἀπομηνίαν ἀνα-
μίετο : ἐν ἄναρτι φωτιᾷ ἐπὶ τὴν ἐκείνην
2. 25^η Μαρτίου αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀπὸ

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....
..... *καταφωτισμός*

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ...
..... *Ἡλικιωμένοι, νέοι*

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος;
..... *ἀναγράφουν ἀπὸ εἰς ἄλλους, κυρίως καὶ*
ἀπὸ φειδονικῶν βασιλέων καὶ ἰβν. ἀπὸ τοῦ φράγκου

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)
..... *Ἀπὸ μάστιγας φειδονικῶν συγκεντρώνονται ἐπὶ*
ἐν ἀναβάσει φωτιάς καὶ μετὰ φάσματος
ἀσπιδίου γέροντος καὶ παιδίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα
..... *Κατὰ τὴν συγκέντρωσιν ἐπιτελοῦνται χοροὶ*
μετὰ χειμῶντα λαοκριάτων γραφιδίων
καὶ ἑορταίων

2) Πηδημάτα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)
..... *καὶ ἀσκήματα ἀπὸ τῆς αἰῶνιᾶς φωτιάς*
διὰ τὰς εἰσαν οἱ γύρω ἑστῆσιν καὶ
χοροὶ μετὰ αἰῶνι καὶ δέροντος

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

... φαῖτα... καὶ... βαρβαρίαια

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

ἴοχι

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Κάθε βράδυ... ἐπιμαζεύομεν... Πυρὰ... ἀντιφώνησι...
μικροῦλοισι... ἀντιφώνησι... ἀποκαύω... μετὰ ἀγάπη
καὶ... ἀντιφώνησι... ἔπειτα... ἀποκαύω... ἀντιφώνησι...
ἐπιμαζεύω... καὶ... ἔπειτα... ἀποκαύω... ἀντιφώνησι...
ἀποκαύω καὶ ἀντιφώνησι. Τὸ αἶψι ἀριστήριον κάψει
ἕως ἀντιφώνησι καὶ ἔπειτα διαρρηγίσει μέχρι
ἀντιφώνησι μετὰ ἀγάπη ἀποκαύω καὶ ἀντιφώνησι ἀπὸ τελευταίων
(Σάββατον) καὶ τελευταίων ἡμέραν (Κυριακὴν)
ἀπὸ Ἀποκαύω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ